

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Test 19

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt! A megadott kérdésekből, feladatokból kiindulva értelmezze a verset körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben!

Vajda János: Utolsó dal, Ginához

*Ha eljövend a búcsu-óra,
Ha majd e szív végsőt dobog,
A percben, mely létem kioltja,
Majd akkor is rád gondolok.*

*És jól tudom, előre látom,
Mi bú, öröm van itt ezen
S az ismeretlen túlvilágon:
Egyszerre mind átérezem.*

*Eszembe jut majd minden átok,
Mind, ami történt s ami nem;
Mely felgyújtotta a világot,
Mást üdvözítve az „igen”.*

*Mit lelkem eddig félve sejtett,
Előttem áll a nagy titok,
Hogy csak az halt meg, ami nem lett,
S az él örökké, ami volt.*

*És nem tudom, mi fáj majd jobban:
Mi itt örökre elveszett,
Vagy ami él a multban, s onnan
Kivenni többé nem lehet?*

*A gondolat, hogy e mindenség
Nem lesz se több, se kevesebb,
S isten se törli azt le végkép,
Mi egyszer itten megesett...*

*Vagy hogy nem halt meg voltaképp itt
Csak az a perc, mely elrepült;
A bimbó, mely nekem ki nem nyílt,
A vágy, amely nem teljesült? (1884)*

Forrás: Vajda János válogatott költeményei. Unikornis Kiadó. 1997. 166.

a. Milyen viszonyban áll a cím a vers- és beszédhelyzettel?	5 pont
b. Mi jellemzi a lírai én hangnemét?	5 pont
c. Milyen időre utaló képek jelennek meg a versben? Értelmezze jelentésüket!	5 pont
d. Melyik stílusirányzat sajátosságait ismeri fel e szerelemfelfogásban?	5 pont

A költemény értelmezésének módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Az idei orvosi Nobel-díjjal egy alapfelfedezést, egy nagyon alapvető mechanizmus feltárását díjazták, amely az elmúlt 20–25 év egyik legnagyobb felfedezéseként teljesen átrajzolja a tudományos gondolkodást – mondta Mandl József akadémikus.

Hétfőn Stockholmban bejelentették, két amerikai és egy brit tudós, William Kaelin, Gregg Semenza és Peter Ratcliffe kapja az idei orvosi-életteni Nobel-díjat annak felfedezéséért, hogy a sejtek miként érzékelik az oxigénszint változását és hogyan alkalmazkodnak hozzá. [...] A most díjazott felfedezés az oxigénhiányhoz való alkalmazkodásról szól, ami a környezethez való alkalmazkodásnak egy alapmechanizmusa.[...]

„Azt, hogy a metabolizmus képes alkalmazkodni az oxigénhiányhoz, régóta tudják, de azt, hogy ennek mi a mechanizmusa, nem tudták eddig, ezért ez egy alapfelfedezés” – magyarázta Mandl József.

Az oxigén alapvető fontossága közismert mindenki számára, aki élőlényekkel foglalkozik. Abban az esetben, ha egy élőlény optimális hatékonysággal akar energiát nyerni a környezetéből, ahhoz oxigén kell. Oxigén jelenlétében 16–18-szor több energiát képes a sejt kivonni a környezetéből, mint oxigén nélkül.

Az oxigénhez való hozzájutás lehetősége változhat, a sejtek képesek alkalmazkodni, tudják érzékelni, hogy elegendő vagy kevesebb az oxigén. Az alkalmazkodás hosszú távú alkalmazkodást jelent, átprogramozza a sejt a fehérjeszintézisét aszerint, hogy mennyi az oxigén. Ha kevés az oxigén, minden átalakul, így például az érzékszervi, amely a keringést biztosítja. Ez a mechanizmus azért érdekes, mert nagyon sok nagy morbiditású betegségben – például a stroke, a szívinfarktus, a daganatok és vesebetegségek esetében – hypoxia, azaz oxigénhiányos állapot lép fel – emelte ki az akadémikus.

Azok, akik a Nobel-díjat kapják, felfedezték ezt a szabályozási utat, az élővilágban az egyik legfontosabb regulációs útvonalat, és így lehetővé tették, hogy a legtöbb betegségnél tudják vizsgálni ennek a mechanizmusnak a szerepét és befolyásolhatóságát a kutatók.

Kérdésre válaszolva elmondta, hogy jelen pillanatban elsősorban a daganatellenes terápiákban próbálják alkalmazni, például annak vizsgálata során, hogy miért van az, hogy egyes daganatok rezisztensek a kemoterápiára.

(http://medicalonline.hu/cikk/mandl_jozsef_az_orvosi_nobel_dijjal_egy_alapfelfedezest_ismertek_el)

a. Miért kapott orvosi-életteni Nobel-díjat William Kaelin, Gregg Semenza és Peter Ratcliffe?	5 pont
b. Az orvoslás mely területein alkalmazható a felfedezés?	5 pont
c. Tömörítse 2 mondatba a fenti szövegrészletet!	5 pont
d. Fogalmazzon meg egy beszélgetést 10–15 mondatos párbeszéd formájában egy Nobel-díjas kutatóval!	10 pont
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás	5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Határhelyzetek a romantikus drámai költeményben** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű **(pl. Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Madách Imre: Az ember tragédiája vagy más olvasott mű)** alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

a. a romantikus drámai költemény műfaji sajátosságai	5 pont
b. határhelyzetek a műben	5 pont
c. filozofikus kérdések és válaszok	5 pont
d. a drámai nyelv sajátosságai	5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.